

- non privet forma aliqua naturali ut cum infundit gratiam vel scientiam, sive privet, ut in unione hypostatica et in Eucharistica. 206,2,6
 At vero respectu totius universi nulla violentia fieri potest a Deo. 207,1,8
 Deus non infert violentiam voluntati quosvis habitus illi infundendo. 190,2,2
 Deus non potest infundere voluntati nisi actum vel habitum, attentata ejus capacitate naturali. 191,1,4
 Deus infert violentiam voluntati privando illam actu, vel habitu quem habet naturaliter. *ibid.*, 2,7
 Deus an possit necessitare voluntatem. 193,1,16 et seq.
 Verus modus necessitandi. 194,1,16 et seq.
 Deus beatus est, vide BEATUS EST DEUS.
 In Deo non datur causalitas finis, licet proprie actiones ejus ad extra sint propter finem. 4,1,1
 Deum esse auctorem peccati antiquus error. 572,1,1
 Deum non posse peccare est de fide. 573,1,4
 Deus neminem cogit, aut directe movet ad peccandum. *ibid.*, 5
 Omnia peccata juste permittit. 573,2,7
 Deus effective concurrat ad totum actum peccati quantum ens et actio realis est. 574,1,8
 Non tamen auctor aut causa peccati est. 574,1,9
 Explicantur loca Scripturæ quæ videntur Deum facere auctorem peccati. 575,1,11 et seq.
 Solvuntur etiam argumenta quæ id videntur probare. 577,1,18
 Deus qualiter dicatur obcæcare, et indurare. 575,2,13
 Deus dici nequit causa indurationis. 576,1,15
 Deus cur sit causa pœnæ, et non culpæ. 577,2,19
 Dei concursus ad actum peccati varie explicatur ab auctoribus. *ibid.*, 20
 Vera resolutio. 579,1,23
 Deus an, aut quomodo sit causa potestatis peccandi. 579,2,26 et seq.

DIVINITAS ET DIVINUS.

- Divina bonitas non est attributum particulare, et quid sit. 52,1,4
 Divinitas non potest immediate perficere essentiam animæ. 62,1,21

DIVISIO.

- Divisio actus in bonum et malum, et indifferentem est essentialis, et adæquata. 417,2,6
 Divisio actus exterioris in bonum et malum, est subiecti in accidentia. 428,1,13

DOLOR.

- Dolor appetitus cur non pendeat ab imperio voluntatis, itemque delectatio. 272,1, sect. 2

DONUM.

- Dona spiritus sancti quæ maneant in beatis. 94,2,2

DOTES.

- Dotes animæ quomodo accipiantur. 127,2,1
 An dicantur de anima Christi et de Angelis. *ibid.*, 2
 Sintne illæ dotes actus, an habitus. 128,2,3
 Quot, et quid sint. *ibid.*, 5 et 6

DUBIUM.

- Dubium in quo proprie constat. 477,1,1
 Cum dubia conscientia quomodo possit quis licite operari. *ibid.*, 2
 Quid si fit utrinque dubium tam in agendo, quam in omittendo. *ibid.*, 3
 Quomodo non obstante dubio extrinseco possit for-

- mari conscientia certa. 448,1,5
 Dubium juris multiplex. 448,2,7
 In dubiis quomodo sit melior conditio possidentis. *ibid.*
 Et quomodo tutior pars sequenda. *ibid.*

E

EBRIUS.

- Ebrii ignorantia, etc. 222,2,3

EFFECTUS.

- Effectus qui per accidens sequitur ex omissione voluntaria non est voluntarius nisi adsit præceptum non omittendi. 179,2,10
 Effectus quibus modis dicatur moralis. 286,2,3 et seq.

ELECTIO.

- Electio est actus voluntatis, licet ab intellectu dirigatur. 256,1,1 et 4
 Electio est inter plura, verum, si unum eligatur esto non sit præ aliis, est etiam proprie electio. *ibid.*, 2
 Si tamen non eligatur unum propter aliud esto sit inter multa, non est electio proprie. 257,1,5
 Electionis objectum quod. 256,2,3
 Et debet esse de re aliquo modo a nobis operabili. 257,1,6
 Electio ab intentione formaliter distinguitur, interdum realiter. 260,2,7
 Electiones nostras esse liberatas est de fide. 262,2,3
 Electio medii unici est necessaria supposita efficaci intentione finis. *ibid.*, 4, 5
 Esto intentio ipsa sit libera. 263,1,6
 Electio potest esse de minori bono omisso majori. *ibid.*, 9, 10
 Electio an detur in sensu, in brutis, et amentibus. 265,1,4
 Electio pura sumit suam bonitatem primariam, et specificationem ex fine, et non ex objecto materiali, vel aliunde. 357,2,5
 Id quod verum est licet objectum materiale sit alias honestum. 359,2,11
 Electio mala ex objecto non fit bona ex bono fine. 403,2,6
 Nec ex parte objecti talis malitia minuitur ex bono fine, licet ex parte affectus minuatur quia minuitur liberum. *ibid.*

ELEMOSYNA.

- Elemosyna facta diviti putato pauperi, an sit involuntaria. 222,1,3

ERROR.

- Error an prærequiratur in intellectu ut voluntas peccet, vide VOLUNTAS, vide etiam VISIONI NON CONTRARIATUR.

EXEMPLAR.

- Exemplaris causalitas, vide CAUSÆ EXEMPLARIS.

F

FATUM.

- Fato tribuebant quidam infideles necessitatem inevitabilem. 162,2,2

FELICITAS.

- Felicitas futuræ vitæ. 188,1,1

Vide BEATITUDINEM.

FIDES.

- Fides qua attingitur Deus immediate, et non sapientia qua attingitur clare credulitas est pars beatitudinis supernaturalis hujus vitæ. 90,2,4,5 et 8
 Fides non manet in beatis. 94,2,1

FINIS.

- Finis ejusque causalitas maxime cernitur in voluntate humana. 1,1,1
 In finali causa quatuor distinguuntur sicut in efficiente, nimirum res quæ causat, principium quo causat, causalitas et effectus. *ibid.*, 3
 Finalis causæ causalitas non est id propter quod aliquid est, ut voluit Cajetanus. 2,2,3
 Neque est motio metaphorica in actu primo, seu ut distinguitur ab omni actu voluntatis. *ibid.*, 6, 7
 Finis causalitas non datur actu nisi quando voluntas actu movetur. 3,1,8
 Est ipse actus voluntatis, non prout egreditur a voluntate, sed prout res amata per illum attrahit ipsam voluntatem, neque in tali actu oportet duas rationes, seu modos distinguere. *ibid.*, 9.
 Causalitas finis solum visitur proprie in cognoscentibus per intellectum, datur tamen aqualiter in brutis. 4,1,10
 Finis causalitas, non solum circa media, sed etiam circa ipsum finem exercetur. 4,2,2
 Finis dando appetibilitatem mediis causalitatem suam exercet erga ipsa media, atque adeo magis circa ipsum finem cum per se habeat illam appetibilitatem. 5,1,3
 Finalis causalitas proxime exercetur circa actus elicitos voluntatis, remote circa imperatos. *ibid.*, 4
 Finalis causæ effectus sunt omnes actus voluntatis tam circa ipsum finem quam circa media. *ibid.*
 Finis intentio etiam dici potest eligi propter ipsum finem. *ibid.*
 Finis non solum dicitur habitudinem ad media, sed etiam ad omne id quod terminat, atque adeo ad ipsam intentionem, seu amorem sui. *ibid.*, 5
 Finis causat sub ratione boni. 6,1,1
 Finis ratio propria non reperitur in mediis, sed in ea re solum quæ in aliqua serie sola amat propter se. 9,1,5
 Finis est formale objectum voluntatis creatæ, unde media appetibilia etiam formaliter propter ipsum finem licet materialiter distinguantur a fine. 11,1,3
 Est vero finis formale objectum prout abstrahit ab executione seu intentione, unde impossibilia etiam sunt finis, quando per simplicem affectum appetuntur. *ibid.*
 Finis ultimus, et non ultimus, quotuplex. 12,2,1
 Finis ultimus simpliciter qualiter intendatur. 13,1,3
 Finis unus cujus, alter cui et quis eorum proprie sit finis. *ibid.*, 4 et seq.
 Finis cujus multum differt a medio. 14,1,6
 Finis cui, et cujus componunt unum totalem finem. *ibid.*
 Finis cujus interdum est re ipsa perfectior fine cui, interdum non, et cur. 14,2,8
 Finis alius est operatio, alius res manens post operationem, in operatione autem visitur actio et terminus, qui proprie est finis. *ibid.*
 Finis non solum est extrinseca ratio volendi media, sed etiam quando est objectum intrinsecum alicujus actus, verbi gratia, volitionis simplicis, vel intentionis, est causa finalis talium actuum. 3,1,8

- Propter finem operantur aliquo modo priori ammentes. 21,2,12
 Finis aliquis ultimus præstitus est homini ab auctore suo. 26,1,1
 Finis ultimus totius naturæ humanæ unus est videlicet vel naturalis spectato appetitu innato, vel supernaturalis, id est, spectata divina ordinatione. At vero spectato appetitu elicito, quisque sibi proponit finem pro sua libertate. 26,2,3
 Finis ultimus est aliquid particulare, et non bonum in communi, et cur. 27,2,6
 Fines duo ultimi particulares intendi simul possunt si non habeant in se repugnantiam, neque in mediis. 28,2,3
 Neque oportet ut voluntas formaliter intendat unire illos, quidquid sit de interpretativa intentione. 29,1,5
 Fines duos ultimos et totales nemo potest copulative appetere, et licet speculative erret quis putando se appetere ut totales, re tamen ipsa utrumque appetit ut partialem. 31,1,4 et 5
 Fines duos ultimos neque disjunctive potest quis appetere, quia talis appetitio est inefficax et cur. *ibid.*, 6
 Finis formalis cum est idem, potest appeti sub disjunctione in hac, vel illa re. 32,1,7
 Duo fines ultimi possunt appeti interpretative, non formaliter. 33,2,13
 Finis ultimus simpliciter et finis ultimus negative bene possunt intendi. 35,1,4,5
 Finis ultimus simpliciter nec formaliter, nec materialiter talis, ut est bonum simpliciter, Deus, pecunia, necessario appetitur ante alias appetitiones finium non ultimorum. 36,1,3
 Et si forte præcessit talis appetitio, ea non influit necessario in appetitiones consequentes particularium bonorum. *ibid.*, 4
 Finis ultimus formalis, id est, bonum simpliciter, et completum semper appetitur interpretative in quantumque particulari appetitione. 37,2,2
 Finis ultimus realis, id est, Deus semper intenditur saltem interpretative, in quibuslibet actibus virtutis. 38,1,4
 Finem et medium aliquando appetit voluntas uno actu et ut quod. 260,1,5
 Finis, vide CAUSA ET CAUSALITAS.

FORMA.

- Forma extrinsece denominans quomodo debet alteri rei inherere. 285,2,21

FRUCTUS.

- Fructus beatorum qui et quales. 133,1,5

FRUITIO.

- Fruitio non est proprie propter finem, et cur. 19,1,4
 Fruitio beatorum tam pertinet ad amorem amicitiae quam concupiscentiae. 112,2,1,2 et 3
 Fruitio sequitur amorem necessario, non tamen impedibiliter divinitus. *ibid.*, 3
 Fruitio beatificæ objectum est immediate tam visio quam Deus ipse, et late probatur. 114,2,7
 Fruitio non potest de lege ordinaria terminari ad Deum et non ad visionem et cur. 115,1,10
 Est supernaturalis. *ibid.*, 11
 Elicitur in patria ab habitu spei. *ibid.*, 12
 Fruens necessario habet tres actus, amorem, possessionem et gaudium. 251,2,4

Fruitio non spectat per se ad ordinem intentionis. 243,2,9
 Fruitio ab amore distinguitur. 251,1,6
 Et sola est gaudium formaliter, licet interdum vocetur consecutio. 252,1,7
 Fruitio a voluntate effective elicitur. *ibid.*, 9
 Et est etiam de bonis alterius, ac adeo non pertinet solum ad concupiscentiam, potest etiam esse de re supposito distincta a fruente. 254,1,6
 Fruitio de fine consecuto re ipsa, et de habito in spe, an specie distinguantur. *ibid.*, 7 et seq.
 Furiosus, vide AMENTES.

G

GAUDIUM.

Gaudium non est de essentia beatitudinis, sed ex ea sequitur: non est ultimum quid, et est honesta, quia operatio est honesta, nec per se primo extenditur a beato: attingit Deum ut jam adeptum, et ideo jam non est ultimus finis, vocatur tamen interdum beatitudo gaudium ab effectu. 84,1,43
 Gaudium est in potentia appetente. 251,2,5
 Gaudium an sit actus necessarius, an sit volitio. 252,2,10
 Gaudium et fruitio proprie spectant ad delectationem voluntatis. *ibid.*, 11
 Gaudium capi potest de medio, ratio tamen gaudendi est finis ipse. 255,1,1,2 et seq.
 Amor est perfectior gaudio. *ibid.*, 4.
 Gaudium, vide FRUITIO.

GRATIA.

Gratia quomodo inamissibilis in patria. 61,1,16
 Gratia consummata quid. *ibid.*, 4
 Gratia an augeat vel minuat voluntarium. 208,2,17

H

HABITUS.

Habitus quomodo augeat vel minuat voluntarium. 209,1,16
 Habituus causæ, augmentum, minutio. 477,2, disp. 2, remissive.
 Habitus vitiosus, vide VITIUM.
 Habitus virtutis, vide VIRTUS.
 Habitus indifferentes an dentur. 505,2,5 et 6

HOMO.

Homo habet finem ultimum ab auctore suo. 26,11
 Et quomodo id probatur. *ibid.*
 Homo quando primo operatur, non necessario intendit formali intentione aliquem finem ultimum simpliciter in quem se et omnia sua referat. 27,1,4
 At vero semper quando operatur intendit aliquem finem ultimum negative. *ibid.*, 5
 Homo capax est beatitudinis juxta fidem. 41,2,3
 Imo juxta principia naturæ potest probari esse capacem alicujus beatitudinis. 42,1,4
 Hominem in aliquibus individuis fore aliquando beatitudinem, satis congruenter probatur. 42,2,6 et 7
 Et quam beatitudinem assequi possit naturæ viribus. 43,1,8
 Homo naturaliter elicere potest actus essentialia beatitudinis naturalis. 47,1,5
 Imo et probabile est, posse quoque naturaliter assequi talem beatitudinem per media proportionata naturæ. *ibid.*, 6

Homini sufficit acquirere beatitudinem in statu in quo potest naturaliter existere, scilicet temporalem in toto, et perpetuam in anima, quia status resurrectionis, non est naturalis. 148,1,7
 Homo potest in hac vita aliquam beatitudinem naturalem consequi, et multo perfectiorem in anima separata. *ibid.*
 Hominem assequi beatitudinem naturalem, vel etiam nullum eam assequi est per accidens ex impedimentis extrinsecis, et ex constitutione sua e corpore et spiritu, habet tamen potentias quibus eliciat actus talis beatitudinis et media etiam naturalia. 149,1,10

HONESTUM ET HONESTAS.

Honestum ut sic, non generat delectationem, sed ut est delectabile. 253,1,1
 Honestum non dicitur quod est conveniens rectæ rationi, sed naturæ rationali. 295,1,12
 Honestum in communi a qua virtute appetatur. 312,1,2
 Honestas datur in quibusdam objectis quæ ab actibus honestis non petitur, sed potius actus ab illa dicuntur honesti. 289,1,3
 Honestas in objecto privativo quomodo datur. 297,1,19
 Honestatem formalem actus voluntatis sequuntur alia dignitates vel formalem honestatem. *ibid.*
 Honestas actus interni voluntatis est sumpta ex objecto, et est ipsa ejus differentia specifica et physica. 328,2,18
 Honestas, vide BONITAS.

HUMANA ACTIO, vide ACTIO HUMANA.

I

IGNORANTIA.

Ignorantiæ quæstiones variæ remittuntur. 550,2,1
 Peccatum ex ignorantia quid sit. 551,1,5
 Ignorantia vincibilis an sit per se peccatum vel potius ratione negligentia. 558,1,4
 Ignorantia dicitur causa actus non directe, sed ut removens prohibens, quia removet scientiam, qua posita non fieret actus, nisi in raro casu. 212,1,4
 Ignorantiæ variæ divisiones explicantur. 213,1,7 et seq. usque ad 23.
 Ignorantia potest esse causa voluntarii directe circa aliquod materiale objectum. *ibid.*, 6,7
 Ignorantia potest esse non voluntaria, et concurrere ad actum voluntarium, sicut cognitio necessaria potest concurrere ad actum liberum. *ibid.*, 7
 Ignorata conditio, seu circumstantia causat non voluntarium directum, et in se, respectu talis conditionis, etiam si ignorantia sit affectata. *ibid.*, 8,9
 Ignorantia antecedens causat simpliciter involuntarium non solum si involuntarium sumatur negative, quod est certum, sed etiam contrarie quod est probabile. *ibid.*, 10
 Ignorantia concomitans si sit omnino involuntaria, causat actum ignoratum omnino involuntarium. 214,1,11 et seq.
 Ignorantia concomitans, et antecedens non distinguntur, quando ambæ sunt omnino involuntariæ. *ibid.*
 Hoc vero intelligitur quantum ad actualem effectum, non vero virtuale, at vero concomitanter ignorans, non habet involuntarium aliquod actuale nec virtuale. 215,2,17
 Ignorantia simpliciter voluntaria reddit affectum simpliciter voluntarium, sive illa sit consequens, sive comitans. 215,2,18 et 19

ignorantia an augeat, vel minuat voluntarium. 222,2,24
 ILLAPSUS.
 Illapsus Dei in animam per gratiam est specialis, etc. 58,2,8

IMPECCABILITAS, vide BEATI SUNT IMPECCABILES.

IMPERIUM.

Imperium quid sit, et an ad intellectum vel voluntatem pertineat. 244,2, sect. 3, per totam.
 Imperentur ne actus, a voluntate elicit, et actus intellectus. 271,2, sect. 1, per totam.
 Ubi de actibus evidentibus, et non evidentibus speciatim. *ibid.*
 Imperium voluntatis in actus appetitus non datur sine intermedia cognitione sensitiva, et quomodo datur tale imperium. 272,1, sect. 2.
 Imperium, et actus imperatus constituunt moraliter unum actum in eodem homine. 273,2, sect. 3.

INCONSIDERATIO.

Inconsideratio excludit voluntarium directum. 223,2,1
 Quando est omnino involuntaria dicitur oblivio. *ibid.*
 Inconsiderationem aliquam esse voluntariam probatur. 225,1,8
 Omnino involuntaria, seu oblivio, tollit voluntarium etiam indirectum. 226,1,9
 Inconsideratio proveniens ab extrinseco causat omnino involuntarium. *ibid.*, 10
 Inconsideratio tollit omnino advertentiam, non sic ignorantia. *ibid.*, 11
 Inconsideratio actu voluntaria non reddit actum omnino non voluntarium. 227,1,12 et seq.
 Inconsideratio uno e tribus modis potest esse voluntaria. 231,1,25
 Quomodo est indirecte voluntaria. *ibid.*, 28

INCOGNITUM.

In incognitum non potest tendere appetitus. 245,2, sect. 4, per totam.

INCORRUPTIBILITAS.

Incortuptionis creaturæ quando est simpliciter talis. 141,1,4

INDIFFERENS.

Indifferens objectum quid sit. 297,1,21
 Indifferentes esse omnes actus secundum suam essentiam, quidam dixerunt non recte. 417,2,1
 Omnes non bonos esse indifferentes, quis sensus. *ibid.*
 Indifferens actus in specie datur. 418,1,3
 Imo et individuo attendita sola essentia. *ibid.*, 4
 Et secundum suam essentiam generat habitum indifferentem. 419,2,5
 Indifferens actus in individuo non datur. 421,1,3
 Nisi forte quis non advertat, se operari actum indifferentem in specie vel sibi persuadeat opinionem ponentem actus indifferentes, esse veram, aut probabilem. 423,2,10

INSTANS USUS RATIONIS.

In primo instanti usus rationis an datur aliqua obligatio. 539,1, sect. 8

INTELLECTUS.

Intellectus est perfectior voluntate. 73,2,8
 Intellectus immediate sequitur substantiam rationalem, voluntas medio intellectu, et ipsum intelligere

primo constituit divinam essentiam, amare vero solum per identitatem ratione infinitatis. 58,2,8
 Intellectu nihil cogitante, nullum datur voluntarium, etiamsi voluntas imperet, ut nihil cogitet. 229,1,19
 In intellectu an requiratur error, vel consideratio ut detur peccatum. 555,1,7
 An peccata sint in intellectu. 557,1,1 et seq.

INTENTIO, INTENDERE.

Intentio recte dicitur esse propter finem. 17,1,4
 Intentio si fiat ante usum rationis, necessaria accedente usu repetitur, quia debet dari consultatio, in qua necessario repetitur intentio. 27,2,6
 Intentio et intendere quid. 242,1,2 et 3
 Intentio quomodo attingere possit etiam media. 244,1, sect. 2, per totam.
 Intentio nunquam est actus necessarius simpliciter. 245,1,4
 Intentio libera potest esse causa electionis necessariæ. 263,1,6
 Intentionis nomine quid intelligatur Matth. 6 et Lucæ 11. 410,1,23

INTENSIO.

Intensio nunquam per se actum ex objecto bonum, reddit malum. 346,1,11 et 13
 Intensio actus, verbi gratia, ut 4 an æquivalet quatuor actibus ut unum. *ibid.*, 13 et 16
 Intensio est voluntaria per modum actus cum addat entitatem ipsi actui, non vero per modum objecti. 347,1,15 et 16

INVOLUNTARIUM.

Involuntarium aliud est perfectum, id est, in appetitu rationali, aliud imperfectum, id est, in sensitivo. 184,1,10
 Non dividitur tot divisionibus, quot voluntarium. *ibid.*, 1,10.
 Involuntarium quibus signis ostendatur. 185,1,15
 Involuntarium, vide littera ultima INVOLUNTARIUM SIMPLICITER.
 Involuntarium ex inconsideratione quando datur. 228,2,18.

IRA.

Ira quid sit. 472,1,1
 In quo proprie consistat. *ibid.*, 2
 Versatur etiam in non arduis. 473,1,65
 Ejus divisio trimembris. *ibid.*, 2,8
 Ejus causæ et effectus. *ibid.*, 9,11
 An habeat contrarium. 474,1,11 et 12

JUDICIUM.

Judicii universalis die quomodo remunerabuntur animæ sanctæ. 146,1,10
 Judicium practicum non necessitat voluntatem. 167,2,21

L

LAPIS.

Lapis sursum detentus patitur violentiam quomodo. 186,2,6

LIBERTAS ET LIBERUM.

Libertas arbitrii late ostenditur. 165,1,11
 Libertas est intrinseca et naturalis homini. 166,1,15
 Si talis non esset non posset elevari ad libere operandum. *ibid.*

- Libertas in actu primo quæ? 168,1,1
 Libertas in actu secundo in actibus imperatis est sola denominatio in actu ipso imperato proveniens ab actu elicitio libero. *ibid.*
 Liberum per quid distinguatur a necessario. 169,2,7
 Liberum includit voluntarium. *ibid.*, 9.
 E contra vero voluntarium etiam perfectum non includit liberum. 170,1,11
 Libertas non est perfectio simpliciter respectu cuiuscumque objecti: nec necessitas semper est imperfectio. *ibid.*
 Libertatis gradus videlicet a coactione, a necessitate spontanea, ab infirmitate, hoc est, a captivitate corporis mortalis, et ab obligatione, seu præcepto. 171,1,13
 Libertas in actu nihil reale ponit in ipso, sed denominationem a potentia potente non agere illum. 172,1,18
 Et quidquid aliud dicitur est superfluum, et insufficienti fine hac denominatione. 173,1,23
 Liber actus non sit necessarius ab extrinseco, verbi gratia, a Deo sine mutatione dependentiæ, at vero ut actus liber fiat ab extrinseco necessarius, non oportet variari dependentiam ejus, sed satis est variari cognitionem. Sic variata fide in visionem amor viæ fit patriæ. 172,2,22
 Libertas in actu primo est perfectio in actu secundo non addit perfectionem physicam. 173,2,24
 Liberum et voluntarium non repugnant. *ibid.*
 Liberum et voluntarium indirectum recurrunt. 193,1,12 et 13.
 Liberum et voluntarium adeo differunt, ut possit unum augeri et alterum minui. 206,2,5
 Liberum an minuatur a gratia. 209,2,17
 Libertas actus non necessario intenditur per formalem tendentiam, sed ipse actus se ipso est liber. 348,2,19 et 20
 Libertas, vide ACTUS LIBER.

M

MALITIA, MALUM.

- Malitiæ sat est voluntarium indirectum non sic bonitati. 233,1,32
 Malitia quid. 297,1,20
 Malitia objectiva indirecte tantum communicat formalem actui. 292,1,13
 Malitia objectiva actus an sit divisibilis, vel indivisibilis. 302,1,16
 Malitia non est immediate in ipsa voluntate, sed in actu ejus, sicut et bonitas in actu est, et in habitu. 377,2,7
 Malitia non est aliquid positivum, ut Cajetanus non recte putavit. 379,2,2 et seq.
 Sed est privatio fundata in positivo. 383,2,14
 Id vero positivum non solum est ex vi specificationis actus, sed etiam ex vi individuationis. 382,2,11
 Malitia est mera privatio. 384,1, sect. 4, per totam.
 Non tamen est privatio debita actui peccaminoso, neque debita tali actui in genere sumpto, seu humano. 386,2, 3 et seq.
 Neque item est privatio habitus studiosi. 387,2,6
 Nec actus studiosi. 388,1,7
 Nec privatio alicujus extrinseci, verbi gratia, finis boni, aut legis, aut rectæ rationis, cum voluntas non privetur his bonis, esto peccet, nisi quia privatur aliqua intrinseca habitudine ad ista. *ibid.*, 8

- Nec item malitia est privatio istius habitudinis, cum non sit bonitas aliqua formalis. 389,1,9
 Sed est carentia rectitudinis existens in actu peccaminoso, quæ respectu illius est solum negatio, at respectu voluntatis est privatio. 390,1,12
 Malitia sumitur, vel per relationem in finem malum, vel per carentiam relationis in finem bonum. At bonitas solum per relationem in finem bonum si actus ultra objectum refertur in aliquem finem. 399,1,2
 Malitia sumitur ex objecto, etiam si actus proximo et solum refertur in finem, si objectum est malum, at bonitas solum ex fine sumitur, etiam si objectum sit bonum, si solum ob finem appetitur. *ibid.*, 3
 Vide etiam ACTUS BONUS EX OBJECTO NON DICITUR BONUS, etc.
 Malitia quæ dari potest in omnimoda suspensione actus qualis sit. 400,1, sect. 10, per totam.
 Malum morale non componitur ex actu et privatione tanquam ex genere et differentia. 392,1,2
 Sed tanquam ex actu et potentia, seu partibus heterogeneis. *ibid.*, 4 et seq.

MARIA VIRGO.

- B. Maria Virgo singulariter fuit præservata a peccato originali. 614,1,8
 Hæc præservatio quando fuerit. *ibid.*, 9
 B. Virgo incurrit debitum contrahendi peccatum originale. *ibid.*, 10 et 11
 B. Virgo fuit redempta per mortem et sanguinem Filii. 615,2,14
 Qualiter justificata fuit per remissionem culpæ, quam esset contractura, nisi præveniretur. 615,2,16
 B. Virginis sanctificatio habuit pro termino a quo privationem gratiæ, quæ inesset nisi præveniretur. 616,2,19
 B. Virgo in instantia suæ conceptionis prius natura fuit obnoxia culpæ qua ex privilegio caruit. 617,1,22
 Nisi peccaret in Adamo non fuisset proprie redempta a Christo. *ibid.*, 23
 Equit tali redemptore. *ibid.*, 24
 B. Virgini, et non soli Adamo prius natura inerat debitum peccandi. 618,1,25
 Non obstante tali debito, quomodo fuit in primo instanti sanctificata. *ibid.*, 2,26
 Et debitum ipsum extinctum omnino fuit per sanctificationem. *ibid.*, 27
 Inter quod et peccatum ipsum est latum discrimen. 619,1,28.
 Honorificentius fuit Virgini debitum peccandi, ut sic redempta dicatur a Filio. *ibid.*, 29
 B. Virginis prædestinatio quomodo cum debito peccandi in omni opinione probabiliter cohæreat. *ibid.*, 30 et 31.
 Ab effectu possibilitatis et mortis constat B. Virginem incurrisse saltem debitum originale. 620,2,32
 Quam censuram mereantur qui debitum originale B. Virgini negent. 621,2,35

MEDIUM.

- Medium ut sic, an participet rationem finis. 2,1,4
 Medium si non causet finaliter quando ipsum eligitur, minus causat quando alia eliguntur propter ipsum et cur. *ibid.*, 5
 Medium ex fine habet quod ametur, sicut imago ex exemplari colitur, et proximus ex Deo amatur. *ibid.*
 Media interjacentia inter primum medium, et ultimum finem dici possunt participare rationem finis, id est, termini propter quem aliquid fit. 9,2,6

- Medium est terminus electionis, quia est ejus objectum finis vero proprie non dicitur. *ibid.*, 6 et 7
 Medii utilitas est intrinsece in eo, quatenus effective confert ad assequendum finem: at ut amatur propter finem non habet bonitatem nisi extrinsecam a fine. 10,1,7
 Medium electum præ alio æquali, imo et minus utile, solum movet finaliter voluntatem ad talem electionem, etc. *ibid.*, 8
 Media formaliter appetuntur propter bonitatem finis, unde solum per se pertinent ad materiale objectum voluntatis. 11,2,5
 Medium non est objectum per accidens voluntatis, sed per se attingitur proprio actu voluntatis. *ibid.*
 Medium unum externum potest ordinari ad diversos fines ultimos negative, et disparate se habentes. 31,2,6
 Internum vero necessario est duplex, et cur. 27,1,7 et 8
 Medium ut medium bene potest appeti non cogitando de fine formaliter. 259,2,3 et 4
 Medium et finem aliquando appetit voluntas ut quod, unico tantum actu. 260,2,8
 Medium si amatur propter se, et propter finem ut potio dulcis an ibi sint unus vel quo actus. 261,2,12

MEMBRA.

- Membra corporis quomodo obediunt voluntati. 283,2,10

MERITUM.

- Meritum non solum accidentale, sed etiam essentialiter respondet actibus aliarum virtutum a charitate, ratione suæ specialis bonitatis. 430,1,6
 Merito eidem respondet præmium essentialiter, et accidentale sicut eidem peccato poena damni et sensus. 431,2,11
 Meritum, vide PRÆMIUM NON NECESSARIO.

METUS.

- Metu facta sunt simpliciter voluntaria, et cur. 201,2,3
 Quid si aliquid omittatur metu. 202,1,5
 Metu facta sunt simpliciter voluntaria respectu metus. *ibid.*, 6
 Metu facta contra legem sunt peccata, nisi in aliquo casu cesset lex, quia tunc non ex defectu voluntarii, sed legis cessat peccatum. *ibid.*, 7
 Metus non dicitur causare involuntarium quod causat noleatatem quam quis habet, verbi gratia, projiciendi merces. 205,1,8
 Metum causare involuntarium, quomodo intelligendum. *ibid.*, 9

MOLESTUM.

- Molestum quid. 183,2,9

MOS, MORALITAS, ET MORALIS.

- Moris etymologia et descriptio. 277,1,1
 Moralis actus quis sit. 278, a n. 5
 An deliberatus quoad rationem utilis naturæ, et indeliberatus quoad rationem honesti, vel turpis sit moralis. 279,1,9
 Moralitas actus neque est intensio ejus, neque dependentia physica a sua causa. 281,1,5 et 6
 Imo nec est regulabilitas per rationem, sive per modum legis, sive tantummodo proponendo voluntati quod bonum est. *ibid.*, 9 et seq.
 Moralitas nihil addit actui quam dependentiam a ratione advertente, et voluntate libere operante. 284,1,15.

IV.

- Et hæc dependentia nihil ponit intrinsece inhærens. *ibid.*, 16 et 17
 Moralitas est quasi analogum ad actum internum et externum, et cur. *ibid.*, 18
 Moralitas actuum internorum est ejusdem rationis, licet actus distinguantur specie physica. *ibid.*
 Moralitas quomodo dici possit ens rationis, et licet sit extrinseca actui, cum sit intrinseca operanti potest cedere in laudem vel vituperium. 285,1,19
 Moralis causa et effectus quomodo tales denominantur. 286,1,1
 Morale est vel solum denominatione, vel etiam entitative. 287,1,5
 Moralitas quomodo destruat. *ibid.*, 6
 Moralitas in actibus quid sit. 315,1,20

MORS.

- Mors non est proprie violenta morienti. 187,2,9 et 10
 Mori an possit quis cum solo originali et veniali peccato, et quid tunc de illo fieret. 341,2,9

MOTIVA POTENTIA, MOTIO.

- Motiva potentia obedit voluntati ad nutum. 273,2,10
 Motio quoad speciem et exercitium. 248,1,1

N

NECESSITAS, NECESSARIUM.

- Necessitas quoad exercitium etiam oritur ex objecto in suo genere et non a sola potentia. 107,2,14
 Necessarium quot modis dicitur. 183,2,9
 Necessitas an possit inferri voluntati a Deo. 193,1,13 et seq.

NEGATIO.

- Negatio actus mali præcise non sufficit ad bonitatem, sed requiritur positiva voluntas non faciendi malum. 341,2,17

NEGLIGENTIA.

- Negligentia ut sit, etiam indirecte, voluntaria, necessaria est aliqua advertentia. 215,1,15

O

OBEDIENTIALIS POTENTIA.

- Obedientialis potentia non sufficit ad appetitum naturalem constituendum. 153,1,9

OBJECTUM.

- Objectum non concurrat effective ad actum voluntatis et cur, idque etiam dicatur concurrere ad actus intellectus effective. 17,1,5
 Objectum indifferens quid. 297,1,21

OBLIVIO.

- Oblivio est inconsideratio omnino involuntaria. 223,2,2

OBSTETRICES.

- Obstetrices Exodi 3 non receperunt a Deo præmium propter mendacium, sed ob aliam causam, nec alia solutio ex D. Thoma aut D. Gregorio acceptanda est. 409,2,22

ODIUM.

- Odium est actus appetitus sensitivi amoris contrarium. 463,2,1
 Sit ne fuga, an prosecutio. 465,1,2

OMISSIO.

- Omissio seu carentia actus elicitio a voluntate est vo-